1. UVOD

Namen dokumentacije je prikazati obstoječe stanje urejenosti odvodnje meteornih voda na širšem območju OPPN Industrijska cona Čiginj in vpliv realizacije OPPN-ja na poplavno varnost območja.

2. OBMOČJE OBDELAVE

Območje OPPN Industrijska cona Čiginj zajema površine znotraj mej, ki jih za enoto urejanja prostora ČG05 opredeljuje Občinski prostorski načrt Občine Tolmin. Meje na severnem in severovzhodnem robu potekajo pod vznožjem vzpetine Mengore, na vzhodnem, južnem in jugozahodnem robu ob območju kmetijskih zemljišč, na severozahodnem robu ob območju parkovnih površin (EUP ČG01), na zahodnem robu pa ob območju parkirnih površin (EUP ČG02).

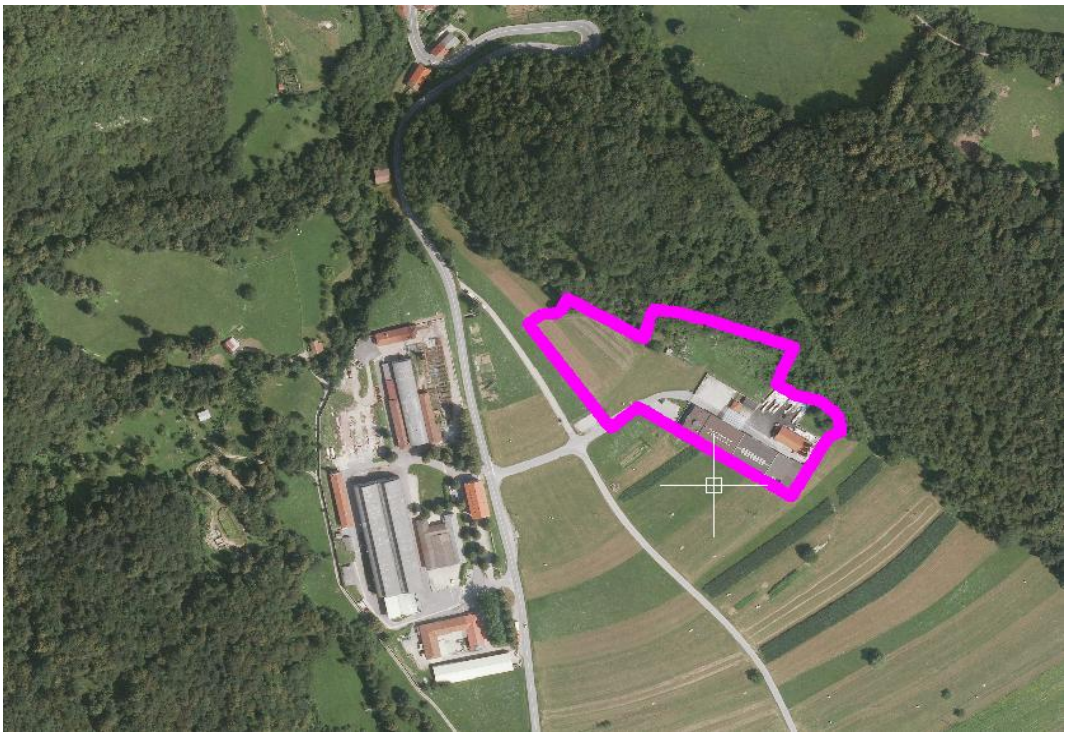

Slika 1: Obravnavano območje

3. URBANISTIČNA ZASNOVA

Urbanistična zasnova je opredeljena z Občinskim prostorskim načrtom.

Območje znotraj mej OPPN Industrijska cona Čiginj (EUP ČG05) je namenjeno proizvodnim dejavnostim (IP), ki po določbah Občinskega prostorskega načrta zajemajo osnovne dejavnosti – industrijske in proizvodne dejavnosti ter spremljajoče dejavnosti – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, promet in skladiščenje, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, gostinstvo in druge dejavnosti, ki služijo tem.

Slika 2: Območje obdelave – enote urejanja prostora

4. ODVODNJA POVRŠINSKIH VODA

4.1 Obstoječe stanje

Območje OPPN-ja gravitira proti jugu t.j. v smeri Čiginjskega polja. Odvodnja meteornih voda poteka površinsko, saj na tem delu polja ni izoblikovanih odvodnikov. Prvi recipient meteornih voda z izrazito oblikovano strugo je Lojščica, ki vstopa na Čiginjsko polje skozi naselje Čiginj.

Na območju kompleksa podjetja Tera d.o.o. Tolmin je odvodnja meteornih voda urejena z meteorno kanalizacijo, ki se zaključuje v ponikovalnicah na jugovzhodnem robu kompleksa. Odvodnja površinskih zalednih voda je urejena z meteornim kanalom DN1000, ki poteka po SV delu kompleksa podjetja Tera d.o.o. in se zaključi z dušenim odtokom v ponikovalnice.

Situativni prikaz smeri odvodnje površinskih voda je prikazan v grafični prilogi 2.

4.2 Karakteristični visokovodni pretoki

Karakteristične visokovodne pretoke smo izvrednotili s pomočjo sintetičnega hidrograma enote in uporabo računalniškega programa HEC-HMS.

Kot merodajne padavinske podatke smo privzeli podatke padavinske postaje Kneške ravne, objavljene v publikaciji ARSO iz leta 2009. Padavinski podatki so za različne povratne dobe in trajanja prikazani v *tabeli 1*.

trajanje padavin	POVRATNA DOBA								
	1 leto	2 leti	5 let	10 let	25 let	50 let	100 let	250 let	
5 min	230	326	409	463	533	584	635	702	l/sec/ha
10 min	160	251	312	352	403	441	478	528	l/sec/ha
15 min	122	212	268	304	351	385	420	465	l/sec/ha
20 min	105	186	242	279	326	361	396	441	l/sec/ha
30 min	92	153	201	233	274	304	334	373	l/sec/ha
45 min	66	124	168	197	234	261	288	324	l/sec/ha
60 min	54	108	151	179	215	241	268	303	l/sec/ha
90 min	50	88	128	154	187	211	236	268	l/sec/ha
120 min	43	78	114	138	168	191	213	242	l/sec/ha
180 min	32	61	90	109	132	150	167	190	l/sec/ha
240 min	30	51	74	88	107	121	135	153	l/sec/ha
300 min	26	45	64	77	92	104	116	131	l/sec/ha
360 min	22	40	58	70	85	96	107	122	l/sec/ha
540 min	17	32	46	55	67	75	84	95	l/sec/ha
720 min	14	27	39	46	56	62	69	79	l/sec/ha
900 min	12	24	33	40	48	54	60	67	l/sec/ha
1080 min	11	21	29	35	42	47	53	59	l/sec/ha
1440 min	9	17	24	28	34	39	43	49	l/sec/ha

Tabela 1: Karakteristični nalivi

Celotno območje smo razdelili na šest prispevnih površin, prikazanih v grafični prilogi 2. Za vsako prispevno površino smo izvrednotili osnovne geometrijske karakteristike, prikazane v *tabeli 2*.

Prispevna površina	F (ha)	L (m)	S (%)	Tp (min)
F1	1,46	155	47,7	10,4
F2	1,08	137	36,5	10,4
F3	0,57	115	47,8	8,5
F4	0,27	100	19,1	12,6
F5	0,56	46	17,4	8,8
F6	0,47	65	7,8	15,7

Tabela 2: Geometrijske karakteristike

Izgube smo računali po SCS metodi z uporabo CN krivulj, prikazanih v *tabeli 3*.

Prispevna površina	obstoječe stanje		predvideno stanje	
	CN	Ia (min)	CN	Ia (min)
F1	73,0	18,8	73,0	18,8
F2	73,0	18,8	73,0	18,8
F3	73,0	18,8	73,0	18,8
F4	76,2	15,9	85,1	8,9
F5	71,4	20,4	84,7	9,2
F6	71,3	20,5	83,2	10,3

Tabela 3: Parametri za izračun efektivnih padavin

S pomočjo Snyderjevega hidrograma enote smo izvrednotili naslednje karakteristične pretoke:

Prispevna površina	obstoječe stanje	predvideno stanje	sprememba
	Q_{100} (l/s)	Q_{100} (l/s)	(%)
F1	246	246	0
F2	182	182	0
F3	98	98	0
F4	47	56	19,1
F5	92	118	28,3
F6	73	91	24,7

Tabela 4: Karakteristični pretoki

4.3 Predvidena ureditev odvodnje

Območje OPPN-ja gravitira proti jugu t.j. v smeri Čiginjskega polja. Odvodnja meteornih voda poteka površinsko, saj na tem delu polja ni izoblikovanih odvodnikov. Zaradi tega dejstva temelji predvidena ureditev odvodnje meteornih voda na ohranjanju obstoječih maksimalnih odtokov, ne glede na dodatno pozidavo znotraj OPPN-ja.

Predvidena je ločena odvodnja zalednih in lastnih površinskih vod.

Zaledne vode se zajame z zalednim jarkom in zalednim kanalom, ki se zaključi s prelivnim objektom, preko katerega se vode razpršeno prelivajo na obstoječi teren.

Lastne vode se odvaja z novim meteornim kanalom, kateri se naveže na obstoječi meteorni kanal DN1000. Združeni meteorni kanal je dimenzioniran tako, da se vzdolž njegovega poteka oblikujeta dva cevna zadrževalnika, s pomočjo katerih se na območju zadržijo viški voda, na dolvodne površine pa se kontrolirano spušča le ostoječi maksimalni pretok Q_{100}=212 l/s. Na delu območja OPPN, na katerem se nahaja obstoječi kompleks podjetja Tera d.o.o. Tolmin, se ohrani obstoječa odvodnja površinskih vod, vezana na obstoječe ponikovalnice. Na tem delu ne prihaja do spremembe odtočnih količin, odvodnja pa je zadovoljivo rešena.

4.4 Karakteristični pretoki na koncu kanalov

V *tabeli 5* so prikazani karakteristični pretoki na koncu kanalov.

Kanali	obstoječe stanje	predvideno stanje
	Q_{100} (l/s)	Q_{100} (l/s)
Met. kanal - cevni zadrževalnik 1	212	264
Met. kanal - cevni zadrževalnik 2	73	91
Zaledni kanal	526	526

Tabela 5: Karakteristični pretoki na koncu kanalov

4.5 Hidravlično dimenzioniranje objektov za odvodnjo voda

Na območju kompleksa podjetja Tera d.o.o. Tolmin, je zgrajen meteorni kanal, namenjen odvodnji in zadrževanju lastnih površinskih voda, ki je skupaj z njegovo hidravlično prevodnostjo prikazan v sledeči tabeli:

objekt	dimenzija	max prevodnost (l/s)	max pretok Q_{100} (l/s)
OBST. METEORNI KANAL	DN1000	1695	212

Tabela 6: Hidravlična prevodnost objektov za odvodnjo voda

Hidravlični izračun smo opravili z računalniškim programom Flowmaster. Iz rezultatov je razvidno, da je obstoječi objekt hidravlično ustrezen in prevaja meteorne vode 100-letne povratne dobe.

Glede na višino iztoka iz cevnega zadrževalnika smo na obstoječem kanalu izračunali tudi zadrževalni volumen, ki je prikazan v tabeli 7.

objekt	dimenzija	max zadrževalni volumen (m^3)	efektivni zadrževalni volumen (m^3)
OBST. METEORNI KANAL	DN1000	93	23

Tabela 7: Zadrževalni volumen obstoječega meteornega kanala

V *tabeli 8* so prikazani potrebni zadrževalni volumni zaradi povečanja odtočnih količin.

Prispevne površine - cevni zadrževalnik	Potrebni zadrževalni volumen (m^3)
F4 in F5 - cevni zadrževalnik 1	53
F6 - cevni zadrževalnik 2	31

Tabela 8: Zadrževalni volumen

Iz tabele je razvidno, da je potrebno efektivni zadrževalni volumen cevnega zadrževalnika 1 povečati za 30 m^3, kar dosežemo s podaljšanjem obstoječega kanala DN1000 v dolžini 58 m. Maksimalni izpust iz zadrževalnika 1 se omeji na Q_{max} = 212 l/s.

Za zagotavljanje dodatnega zadrževalnega volumna 31 m^3, ki pripada prispevni površini F6 (druga faza izvedbe) se izvede dodatni cevni zadrževalnik 2, dimenzije DN1000 v dolžini 46 m. Maksimalni izpust iz zadrževalnika 2 se omeji na Q_{max} = 73 l/s.

4.6 Vpliv OPPN-ja na odtočne razmere izven območja

Predlagana ureditev odvodnje lastnih in zalednih voda nima vpliva na odtočne razmere in poplavno varnost območij izven območja OPPN, saj se vse iztočne količine meteornih voda omeji na količine, merodajne pred dodatno pozidavo območja.

Porast odtočnih količin, ki je posledica spremenjene namenske rabe površin, je pri nalivih 100-letne povratne dobe ocenjen na 52 l/s. Da bi izničili vpliv povečanja odtočnih količin na dolvodne površine je potrebno na območju OPPN v zadrževalnikih zadržati 84 m^3 vode.

5. PREDLAGANI UKREPI

Predlagane ukrepe za ustrezno ureditev odvodnje meteornih voda smo razdelili na:

- ukrepe znotraj območja območja OPPN Industrijska cona Čiginj
- ukrepe izven območja območja OPPN Industrijska cona Čiginj

Ukrepi izven območja

- izgradnja jarka obloženega s kamnito zložbo za odvodnjo površinskih zalednih vod prispevne površine F3

Ukrepi znotraj območja

- izgradnja AB usedalnika pred vtokom zalednega jarka v zaledni kanal
- izgradnja zalednega kanala dimenzije DN400, DN500 in DN600 za odvodnjo površinskih zalednih vod
- izgradnja AB prelivnega objekta dolžine 10 m, s koto preliva 210.90 na iztoku zalednega kanala, za zagotovitev razpršene odvodnje zalednih površinskih vod
- izgradnja AB prelivnega objekta dolžine 10 m, s koto preliva 210.30 na iztoku meteornega kanala, za zagotovitev razpršene odvodnje lastnih površinskih vod
- vgradnja dušilke pretoka v obstoječem jašku OMRJ.1 z maksimalnim pretokom Q=212 l/s
- podaljšanje obstoječega meteornega kanala v dolžini 58 m s cevmi dimenzije DN 1000, za zagotovitev zadostnega zadrževalnega volumna zaradi spremembe odtoka s prispevnih površin F4 in F5
- podaljšanje obstoječega meteornega kanala v dolžini 46 m s cevmi dimenzije DN 1000, za zagotovitev zadostnega zadrževalnega volumna zaradi spremembe odtoka s prispevne površine F6
- vgradnja dušilke pretoka v novem jašku MRJ4 z maksimalnim pretokom Q=73 l/s
- ob AB prelivnih objektih se izvedeta ponikovalna jaška, za praznjenje cevovodov, pod koto preliva

Valdi Černe, univ.dipl.inž.grad.